

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA INKLUZIV TA'LIM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR

XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

ТАШКЕНТ
23 АПРЕЛЯ 2025 ГОДА

**OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**NIZOMIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT
PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI**

**RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA
INKLUZIV TA'LIM SOHASINI RIVOJLANTIRISH
ISTIQBOLLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR**

xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

**ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ
ТРАНСФОРМАЦИИ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ**
международная научно – практическая конференция

**PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INCLUSIVE
EDUCATION IN THE CONTEXT OF DIGITAL
TRANSFORMATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS**
international scientific - practical conference

Следовательно, успешное формирование дирижёрских компетенций возможно только в условиях целенаправленного и методически выверенного обучения, сочетающего теорию и практику, индивидуальный подход и групповую работу. В будущем это позволит выпускникам уверенно действовать в профессиональной среде, способствовать развитию вокально-хоровой культуры и качеству музыкального образования в целом.

Использованные источники (литература):

1. Бронфин, И. М. Основы хорового дирижирования. – М.: Музыка, 2007.
2. Емельянова, Л. П. Методика работы дирижёра с хором. – СПб.: Лань, 2015.
3. Климанова, Н. А. Хоровое образование в вузе: традиции и инновации. // Музыкальное образование. – 2019. – №4. – С. 12–17.
4. Локшин, А. И. Хоровой класс и практика дирижирования. – М.: Просвещение, 2012.
5. Халфин, А. А. Искусство управления хором. – М.: Музыка, 2020.

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA MILLIY
QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYA BERISH**

**Xalilova Maxfuza Maxamadjanovna
Chirchiq davlat pedagogika universiteti**

Annotatsiya. Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyaviy jarayonni milliy qadriyatlar asosida tashkil etishning ahamiyati yoritiladi. Unda yosh avlod ongiga ona-Vatanga muhabbat, odob-axloq, oila va jamiyatga hurmat, mehnatsevarlik, halollik kabi qadriyatlarni singdirish orqali ularni har tomonlama barkamol etib tarbiyalash masalalari ko'rib chiqiladi. Milliy qadriyatlarning pedagogik imkoniyatlari, ularni dars jarayoniga integratsiyalash metodlari hamda tarbiyachilarning bu boradagi roli tahlil qilinadi. Tadqiqotda zamonaviy yondashuvlar bilan bir qatorda xalq og'zaki ijodi, urf-odatlar, marosimlar, milliy o'yinlar va musiqiy vositalar orqali tarbiya berishning samarali yo'llari asoslab beriladi. Maqola maktabgacha ta'lim tizimi uchun milliy va ma'naviy tarbiya modelini shakllantirishga oid taklif va tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar. maktabgacha ta'lim, milliy qadriyatlar, tarbiya, ma'naviy rivojlanish, xalq og'zaki ijodi, urf-odatlar, tarbiyachi, ma'naviy meros, milliy o'zlik, axloqiy tarbiya.

Bugungi kunda O'zbekistonda ta'lim-tarbiya tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar jarayonida maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatini zamonaviy talablar asosida takomillashtirish, ayniqsa, milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiya jarayonini yo'lga qo'yish dolzarb masalaga aylanmoqda. Chunki aynan 3–7 yosh oralig'i inson shaxsining shakllanishida eng muhim davr hisoblanadi. Bu bosqichda bolalarning dunyoqarashi, axloqiy me'yorlarga munosabati, nutq va muloqot ko'nikmalari, madaniy qadriyatlarni anglash qobiliyati shakllanadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarga tarbiya berishda milliy qadriyatlarga tayangan holda ularning shaxsiyati, ruhiy olami va ijtimoiy muhitga moslashuvchanligini rivojlantirish katta ahamiyatga ega. Tarbiya jarayonida ota-bobolarimizdan meros bo'lib kelayotgan odob-axloq qoidalari, milliy urf-odatlar, xalq og'zaki ijodi, oila madaniyati va milliy musiqa vositalaridan samarali foydalanish, bolalarda vatanga sadoqat, halollik, kattalarga hurmat, kichiklarga mehr, mehnatga muhabbat kabi sifatlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

O'zbek xalqining boy ma'naviy merosi – maqollar, ertaklar, afsonalar, milliy o'yinlar, kuy-qo'shiqlar va urf-odatlar orqali bolalarga milliy o'zlikni anglatish, ularni ma'naviy barkamol qilib tarbiyalash imkoniyati mavjud. Shunday ekan, zamonaviy pedagoglar, ayniqsa maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat yuritayotgan tarbiyachilar, o'z faoliyatida milliy qadriyatlarni tarbiya vositasi sifatida qo'llashi, ularni tarbiyaviy jarayonga samarali integratsiyalashi zarur. Mazkur maqolada ushbu yo'nalishda mavjud imkoniyatlar, usullar va tajribalar asosida tahliliy yondashuv taklif qilinadi.

Milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiya — bu bolalarning nafaqat bilimga, balki yurakdan anglangan ma'naviy boylikka ega bo'lishini ta'minlaydigan tizimdir. Maktabgacha yoshda bu qadriyatlarni singdirish bolalarning keyingi ta'lim bosqichlaridagi ijtimoiy moslashuvi, axloqiy qarorlar qabul qilishi va shaxsiy rivojlanishiga poydevor bo'ladi. O'zbek xalqining qadimiy urf-odatlari, marosimlari va badiiy an'analari bugungi kunda ham o'zining tarbiyaviy ahamiyatini yo'qotmagan bo'lib, aynan ana shu elementlarni ta'lim jarayoniga moslashtirish orqali zamonaviy tarbiya tizimi samaradorligini oshirish mumkin.

Milliy qadriyatlar o'z ichiga vatanga muhabbat, mehr-oqibat, halollik, odob, sabr-toqat, kattalarga hurmat, mehnatsevarlik, sadoqat kabi fazilatlarni oladi. Bu qadriyatlarni bolalar ongiga singdirishda o'yinlar, musiqiy mashg'ulotlar, xalq ertaklari, maqollar va she'riy parchalar juda muhim vosita hisoblanadi. Masalan, "Donolik ertaklari" asosida tarbiyaviy mashg'ulotlar o'tkazish orqali bolalarda yaxshilik va yomonlik, haqiqat va yolg'on tushunchalari shakllantiriladi. Shu bilan birga, milliy kuy va qo'shiqlar bolalar estetik didining rivojlanishiga, milliylikni anglashiga xizmat qiladi.

Tarbiya jarayonida tarbiyachining roli beqiyosdir. U nafaqat bilim beruvchi, balki ma'naviy yetakchi sifatida bolalarga shaxsiy namunasi bilan ta'sir qiladi. Shu bois, tarbiyachining milliy qadriyatlarga munosabati, bu boradagi bilim va ko'nikmalari, didaktik vositalardan foydalanish mahorati yuqori bo'lishi talab etiladi. Misol uchun, tarbiyachi bolalarni ertalab kutib olishdan tortib, kun davomida muloqot, o'yin, mashg'ulot, tushlik va xayrlashuv jarayonlarida har bir bosqichda milliy odob-axloq qoidalarini amaliy ko'rsatib berishi kerak.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiyani tashkil qilishda quyidagi yondashuvlar samarali hisoblanadi: birinchidan, mashg'ulot mavzularini milliylik ruhida tanlash va tuzish; ikkinchidan, xalq og'zaki ijodi namunalarini keng qo'llash; uchinchidan, milliy kiyimlar, milliy taomlar, marosimlar va musiqalar orqali bolalarni milliy muhitda tarbiyalash. Masalan, Navro'z bayramini nishonlash, nonushta marosimlarini sahnalashtirish, "Ona yurtim" musiqiy dasturini tayyorlash kabilar bolalar dunyoqarashini kengaytiradi, ularning ijtimoiy faoliyatini rag'batlantiradi.

Zamonaviy didaktik yondashuvlar — interaktiv dars usullari, video va audiomateriallar, milliy multfilmlar, sensorli texnologiyalar ham milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirilsa, bolalar uchun yanada qiziqarli va ta'sirchan tarbiyaviy muhit yaratiladi. Bunda pedagogning asosiy vazifasi — milliylik va zamonaviylikni to'g'ri uyg'unlashtira olishdir.

Shuningdek, ota-onalar bilan hamkorlikda olib boriladigan ishlar muhim ahamiyatga ega. Ular uchun seminar-treninglar, milliy qadriyatlar bo'yicha suhbatlar va amaliy mashg'ulotlar tashkil etilishi kerak. Bu orqali tarbiyaviy ishlar yagona ruhda davom etadi va bolalarda olingan bilimlar uy sharoitida mustahkamlanadi.

Shunday qilib, milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiya maktabgacha ta'lim muassasalarida shaxs kamoloti uchun zarur ijtimoiy-ma'naviy muhitni shakllantiradi. Bu esa ta'lim-tarbiya tizimining eng barqaror va samarali yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

Milliy qadriyatlar asosida tarbiya berish maktabgacha ta'lim tizimining asosiy tamoyillaridan biri bo'lib, yosh avlodni barkamol, ma'naviy yetuk, o'z xalqining madaniyati va tarixiga hurmat bilan qaraydigan shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu jarayon bolalarda axloqiy me'yorlarni anglash, ijtimoiy muhitga moslashish, muloqot madaniyati va milliy o'zlikni anglash kabi muhim sifatlarni rivojlantirish imkonini beradi.

Bugungi globallashuv sharoitida milliy qadriyatlarga tayanilgan tarbiya nafaqat madaniy identifikatsiyani mustahkamlaydi, balki yosh avlodning ruhiy immunitetini kuchaytiradi, ularni har qanday salbiy ta'sirlardan himoya qiladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bu borada samarali tizimni shakllantirish uchun tarbiyachilarning

metodik tayyorgarligi, interaktiv va ijodiy yondashuvlari, ota-onalar bilan samarali hamkorligi muhim o‘rin tutadi.

Kelgusida milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiyaviy modelni yanada takomillashtirish, ularni ilg‘or didaktik uslublar bilan uyg‘unlashtirish, multimediya vositalarini joriy qilish orqali ta‘lim sifati va mazmunini yanada oshirish mumkin. Bu esa o‘z navbatida, maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi va milliy ta‘lim tizimining barqaror asosda takomillashuvini ta‘minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jo‘rayev, M. Maktabgacha ta‘limda ma‘naviy tarbiya. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
2. Sattorova, N. Milliy qadriyatlar asosida tarbiya berish metodikasi. – Toshkent: Iste‘dod, 2021.
3. Toshboyeva, D. O‘zbek xalq og‘zaki ijodi va uning tarbiyaviy ahamiyati. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
4. Karimova, Z. Maktabgacha ta‘limda estetik tarbiya asoslari. – Toshkent: Ilm ziyo, 2020.
5. “Ma‘naviyat” jurnali. Milliy qadriyatlar va zamonaviy ta‘lim. – 2022. – №3. – B. 14–19.

QARG‘ISHLAR VA OLQISHLARNING LINGVOMADANIYATSHUNOSLIK TAHLILI

Rajabova Asal Murod qizi
Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada qarg‘ishlar va olqishlarning lingvomadaniyatshunoslik xususiyatlari tahlil qilinadi. Til vositasida ifodalanadigan ushbu nutq birliklari xalqning dunyoqarashi, axloqiy qadriyatlari va milliy ongining muhim komponentlaridan biri sifatida ko‘riladi. Maqolada turli madaniyatlarda qarg‘ish va olqishlarning o‘rni, ularning ijtimoiy va pragmatik funksiyalari, shuningdek, madaniy kontekstdagi ahamiyati yoritiladi. Tadqiqot davomida o‘zbek tilidagi namunalar tahlil qilinib, ularning xalq og‘zaki ijodidagi tutgan o‘rni va lingvistik xususiyatlari ko‘rib chiqiladi. Qarg‘ishlar orqali salbiy munosabat ifodalanayotgan bo‘lsa, olqishlar aksincha, ijobiy tilaklar, ezgu istaklar bilan boyitilgan. Ular orasidagi semantik qarama-qarshilik, strukturaviy tuzilma va foydalanishdagi madaniy motivlar lingvomadaniyatshunoslik yondashuv asosida o‘rganiladi.

Kalit so‘zlar: qarg‘ish, olqish, lingvomadaniyatshunoslik, milliy tafakkur, og‘zaki nutq, til va madaniyat, xalq og‘zaki ijodi.

183.	Z.R.Muxammadxo‘jaye va M.J.Mag‘ripova	UCH O‘LCHOVLI GRAFIKA BILAN ISHLOVCHI DASTURLAR	538
184.	Ashurov Mirjalol Arslon o‘g‘li Mingliyeva Mashhura Yusuf qizi	TALAFFUZN O‘RGATISH DASTURLARINI ISHLAB CHIQISHNING NAZARIY ASOSLARI	542
185.	Ashurov Mirjalol Arslon o‘g‘li Mingliyeva Mashhura Yusuf qizi	DASTURLASH SOHASINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA TENDENSIYALARI	545
186.	Ismoilova N.S.	TALABALARNING KREATIV QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART – SHAROITLARI	549
187.	Nurmetov Xushnud Safarbayevich Niyozova Zilola Niyozovna	TALABALARDA BIOLOGIYA DARSINI O‘QITISHDA “BARCHA OMILLARNI INOBATGA OL” METODIDAN FOYDALANIB O‘Z- O‘ZINI BAHOLASH	552
188.	Умарова Айман Илес кизи	ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В МУЗЫКАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ: ПРОГРАММА SIBELIUS	559
189.	Кимсанов Охунжон Илхомжон угли	МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ПРЕЕМСТВЕННОСТИ В ОБУЧЕНИИ ДОШКОЛЬНИКОВ И УЧЕНИКОВ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ	562
190.	Musayev Norimbay Usmanovich	O‘ZBEK AN‘ANAVIY XONANDALARINING IJODIY MEROSI MUSIQIY TA‘LIMDA	566
191.	Хужамкулов Пиримкул	ОСОБЕННОСТИ ДИРИЖЁРСКОЙ РАБОТЫ С ХОРОМ В ВУЗОВСКОЙ ПРАКТИКЕ	569
192.	Xalilova Maxfuza Maxamadjanovna	MAKTABGACHA TA‘LIM TASHKILOTLARIDA MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYA BERISH	572
193.	Rajabova Asal Murod qizi	QARG‘ISHLAR VA OLQISHLARNING LINGVOMADANIYATSHUNOSLIK TAHLILI	575